

SOCIALE TANDHEELKUNDE

SOCIALE TANDHEELKUNDE

X. *Programma en Uitvoering*

Enige jaren geleden (T.v.T. 1949 en 1950) heeft schrijver dezes in een negental opstellen de verschillende hoofdstukken van de Sociale Tandheelkunde aan een beschouwing onderworpen en daarbij de kwestie der hulpkrachten, militaire hulp, tandtechniek, handel, sociaal beleid, kwakzalverij, het vrije beroep, de kindertandheelkunde en het sociale programma onder de loupe genomen.

De laatste alinea van het laatste artikel (T. v. T., Afl. 6, 1950) luidde :

„Uit het bovenstaande moge blijken, dat het vraagstuk der Sociale Tandheelkunde allerminst onoplosbaar is en dat het, met goede wil van de betrokken instanties, zonder al te veel moeite binnen afzienbare tijd is te regelen.

Zowel uit het oogpunt van volksgezondheid, als van nationale economie en, niet het minst, in het belang van de betrokken patiëntengroep is het te wensen, dat die regeling dan ook niet lang op zich zal laten wachten.”

Inmiddels zijn drie jaren verstreken en men kan moeilijk zeggen dat intussen aan die wens is voldaan. Er is een Ministeriële Commissie „Tandheelkundige Voorzieningen” in het leven geroepen, die tot taak heeft, de Minister van advies te dienen in zaken, de regeling van de Sociale Tandheelkunde betreffende. Van soortgelijke principiële adviezen is tot nu toe niets bekend geworden; wel is een advies gevraagd over de onbevoegde uitoefening der tandheelkunde, hetwelk — ondanks het feit dat het met grote meerderheid door de Commissie was aanvaard — door de Minister terzijde is gelegd.

Deze beide feiten, de steriliteit van de Commissie enerzijds en het ter zijde leggen van het enige uitgebrachte advies anderzijds, doet de vraag rijzen of inderdaad „de goede wil van de betrokken instanties” wel voldoende aanwezig is, en tevens — zo dit niet het geval is — welke houding door de georganiseerde tandheelkunde dan dient te worden aangenomen.

In het artikel „Kwakzalverij” (T.v.T., Maart 1950) schreven wij:

„In Nederland is de tandheelkunde sinds meer dan vijftig jaren op het oorlogspad tegen de onbevoegde uitoefening van het beroep. Met klem van argumenten is gewezen op de aanzienlijke schade, die wordt toegebracht aan de propaganda voor betere mondverzorging door het optreden van onbevoegden”.

„Een kwart eeuw geleden heeft de Wetgever hier een einde aan willen maken door in de Wet nadrukkelijk vast te leggen, dat die onbevoegde uitoefening over de gehele linie onwettig was. Het heeft niets, hoegenaamd niets geholpen, *integendeel*, het euvel heeft zich hand over hand uitgebreid.”

„Van tweeën één: of de onbevoegde uitoefenaren der tandheelkunde vormen een bedreiging en dan dienen zij hun schadelijke actie te staken, of wel men meent dat het geen kwaad kan deze heren hun gang te laten gaan en handele dan daarnaar.”

„Maar dan zal men niet de illusie kunnen behouden, dat in de toekomst anderen een zware studie van tenminste zes jaren zullen beginnen en men houde op zijn geld te verspillen aan de propaganda voor goede mondverzorging.”

Het wil ons voorkomen dat het ogenblik van bezinning in dit opzicht zal zijn aangebroken, indien werkelijk de Regering een Ontwerp van Wet zou indienen, dat opnieuw bevoegdheden zou scheppen voor een aantal lieden, die met succes — dank zij de goedkeuring en medewerking van ambtenaren ten Departemente — met de wet de spot hebben kunnen drijven.

Deze zaak is zeer ernstig en gaat dieper dan alleen een voortzetting van wan-toestanden en beloning van wetsovertreding.

Het is een dusdanige verbreking van herhaaldelijk gegeven, plechtige beloften van Regeringsbeleid, dat alleen de conclusie kan worden getrokken dat het voor Organisaties, althans voor zover het intellectuelen aangaat, niet de minste zin heeft op deze beloften te vertrouwen, wanneer blijkt dat de Ministeriële opvolgers zich door soortgelijke toezeggingen niet gebonden achten en deze zaken derhalve veelal zullen ontaarden in een weinig verkwikkelijk politiek spel!

Wil men nog een ander staaltje van wat op dit gebied in Nederland mogelijk is, dan kan gewezen worden op de z.g. „Evipan instituten”, een nieuwe, moderne vorm van kwakzalverij, die met ongemeen succes schijnt te worden bedreven. Patiënten worden door middel van indrukwekkende reclames naar deze instituten getrokken, waar zij — onder narcose — van hun tanden en kiezen worden beroofd om dezelfde dag kant en klaar met een kunstgebit bij hun verbaasde familieleden terug te keren. Het centrum van deze menslievende beweging schijnt Rotterdam te zijn. De firma haalt haar slachtoffers per auto op en schijnt een wagenpark te bezitten, waarmede men nu ook de Benelux gelukkig maakt, door via grote advertenties de patiënten vanuit Brussel en Antwerpen heen en weer te slepen.

Dit alles heeft dusdanige vormen aangenomen, dat vanuit België geprotesteerd is tegen dit schandelijk gedoe, niet alleen door de betrokken organisaties, maar ook vanwege de Regering. Men kan zich daar moeilijk voorstellen dat de Nederlandse autoriteiten aan deze wan-toestand geen eind zouden kunnen maken en men is geneigd hier gebrek aan goede wil achter te zoeken.

Niet alleen echter dat er geen eind aan is gemaakt, maar thans brengt een dagblad het bericht, dat het voormalige Laurentius Weeshuis aan de Binnenweg te Rotterdam is aangekocht door de „Rotterdamsche Inrichting voor Tandheelkunde”, met het doel om daar een zogenaamd „Evipan-ziekenhuis” in te richten!

Hoezeer dit alles in bepaalde kringen vanzelfsprekend wordt gevonden, moge blijken uit het Verslag van de Jaarvergadering 1953 van de Vakbond voor Tandtechnici, waaraan wij het volgende ontlenuen:

„Vervolgens nam spreker (de Heer H. K o r t e), algemeen secretaris van het N.V.V. de positie van de tandtechnicus onder de loupe. Hij vond, dat deze kon worden verbeterd door formatie van een vakgroep „Volksgezondheid” en deze vakgroep onder te brengen in een grotere organisatie, met name „Mercurius”. Stilstaande bij enkele actuele onderwerpen wees de spreker op de noodzakelijkheid voor de leden om bij elke belangrijke stap, die zij in hun vak gaan ondernemen het advies van de Vakbond te vragen.

Spreker constateerde, dat het beroep van tandarts op het ogenblik te veel vercommercialiseerd is, waardoor het belang van de patiënt in het gedrang komt. Het bleek, dat hij meer heil ziet in inschakeling van tandtechnici als hulpmiddelen in het tandheelkundige proces en zegde hiertoe bij voorbaat de steun van het N.V.V. toe. Als reactie op deze rede kwam o.m. het volgende uit de vergadering naar voren:

Het zal niet meevallen om bij de regering een wetswijziging te bereiken, waarin de bevoegdheden van de tandtechnicus — zoals de heer K o r t e

die graag zou zien — zijn vastgelegd. *Deze antwoordde hierop, dat dit een kwestie is van organisatie en kracht en kon niet nalaten nogmaals te wijzen op de noodzakelijkheid van vakgroepsgewijze onderbrenging in een grote organisatie.* ¹⁾

„Hierop stelde Dr. M e s voor liever een vakgroep „Paramedische bedrijven” te creëren, daar de regering steeds weer blijk geeft zich van de volksgezondheid weinig aan te trekken. De heer K o r t e antwoordde hierop, dat hij tegenover „paramedische” beroepen in organisatievorm nogal sceptisch staat, omdat dit meestentijds zelfstandige werkers zijn.” ¹⁾

Hier is, menen wij, elk commentaar overbodig, temeer als men weet dat dit-zelfde N.V.V. de Minister enige tijd geleden brieven zond, waarin vermeld werd, dat men in de personen van bepaalde Sub-Commissies van de Ministeriële Commissie weinig vertrouwen had en waarin men kon citeren uit besprekingen die nog Commissoriaal waren!

Wanneer dan, later, een uitgebracht advies, waarover lang en breed is gediscussieerd en waarbij de feiten en argumenten, waarop het berust, bekend moeten worden geacht, naar de prullemand wordt verwezen, *zonder dat met taal of teken aan de adviseurs wordt duidelijk gemaakt waarom*, dan komt toch wel vanzelf de vraag naar boven wat voor nut zulke adviezen hebben en of het verantwoord is daar in de toekomst nog tijd, energie en geld aan te verkwisten.

Men kan natuurlijk aanvoeren, dat dit geval niet op zichzelf staat, dat het blijkbaar een wijze van doen is die in Den Haag meer en meer opgang maakt, althans ten opzichte van intellectuelen. Wanneer wij lezen dat een Rector-Magnificus van een onzer Universiteiten het „*infra dignitatem*” acht om naar aanleiding van de ingediende Wet op het Hoger Onderwijs nòg eens de mening van de Senaat aan de Minister kenbaar te doen maken, omdat een dergelijk advies even te voren eenzelfde roemloos einde had gevonden in de departementale prullemand, zonder argument en zonder bericht en wanneer wij verder vernemen, dat om soortgelijke redenen een Commissaris van de Koningin en een Burgemeester van een onzer grote steden ontslag nemen als leden van een belangrijk Bestuur, dan bevinden wij ons zonder twijfel in goed gezelschap.

Dit betekent dan wellicht, dat men zich dus in het huidige tijdsgewricht over soortgelijke bejegening niet behoeft op te winden, maar anderzijds toch ook, dat men hier iets tegenover zal moeten stellen, wil men nog een klein beetje zelf-respect behouden.

Eenzijds moge men de conclusie trekken, hoe noodzakelijk het is voor de organisatievorm der „zelfstandige werkers”, dat die organisaties zich verstevigen door een zo groot mogelijke aaneensluiting, waarmede ons inziens niet alleen een groepsbelang, maar zonder twijfel ook een groot landsbelang gediend zou zijn, doch daarnaast zal men toch ook de houding moeten laten varen van het tonen van een bereidwilligheid, die blijkbaar alleen maar leidt tot nutteloze arbeid en verlies van prestige. Wanneer de heren ten Departemente het zonder de experts af kunnen, laten zij dan hun gang gaan, dan kan men hun voorstellen op eigen mérites goedkeuren of bestrijden, en blijven deze voor de volledige verantwoordelijkheid van het betrokken Departement.

Dit ontslaat de bedoelde organisaties natuurlijk niet van de morele verplichting, hun deskundige inzichten aan het land kenbaar te maken, doch dit kan even goed, ja zelfs beter, geschieden in *eigen*, goed doorwerkte rapporten, die aan alle betrokken instanties dienen te worden toegezonden.

Het is dan aan degenen die de verantwoordelijkheid dragen, om te bepalen in hoeverre zij die rapporten naast zich neer willen leggen. De deskundigen hebben dan hun plicht gedaan en het kan niet hun taak zijn om in dat geval

¹⁾ Cursivering van mij (N.).

via een vakgroep „Volksgezondheid” en een organisatie „Mercurius” hun wil op te leggen!

Maar ook niet behoeven zij zich benoemingen te laten welgevalen, die resulteren in het naar believen volledig negeren van rapporten, wanneer deze niet in het departementale bestel te pas komen.

Qui se fait brebis, le loup le mange!

Dr. Ch. F. L. Nord